

2. De wortel vinden

De Hebreeuwse taal is een vrij **wiskundige** taal. Er wordt veel gewerkt met voor- en achtervoegsels en samentrekkingen en verbuigingen. Om Hebreeuwse woorden te kunnen begrijpen is het daarom in de eerste plaats belangrijk dat we ze goed in delen kunnen knippen. Als u dat onder de knie hebt, bent u al een heel eind.

De meeste Hebreeuwse woorden bestaan in de basis maar uit drie letters (medeklinkers). Deze drie letters worden de **wortel van het woord** genoemd. Deze drie medeklinkers bepalen de basisbetekenis van het woord. Bijvoorbeeld:

מֶלֶךְ (mèlèg) = koning

De combinatie van de letters *mem*, *lamed* en *kaf* in deze volgorde geeft de betekenis: 'koning'. Maar eigenlijk gaat de wortel nog verder terug. Het is namelijk bijna altijd zo dat met de wortel van drie letters, zowel een **zelfstandig naamwoord** als een **werkwoord** gevormd kan worden. En de betekenis van deze woorden is bijna altijd verwant. Zo betekent:

מָלַךְ (maalag) = regeren / koning zijn

U ziet dezelfde combinatie van letters, namelijk *mem*, *lamed* en *kaf* in dezelfde volgorde, maar nu als werkwoord. Deze drie letters geven de betekenis: 'regeren' of 'koning zijn'.

Belangrijk om te onthouden: meestal geven drie medeklinkers de betekenis aan een woord

Maar er gebeurt meer met de woorden. Er worden klinkers bijgezet. En er worden **voor- en achtervoegsels** aan geplakt. Daardoor kun je bijvoorbeeld zien wie er regeert of dat het om één of meerdere koningen gaat.

Ik ga hier voor u de meest voorkomende voor- en achtervoegsels opsommen. Dit kan helpen om de woorden goed op te knippen in deeltjes. En u zult zien, als u de wortel van een woord kunt achterhalen, dan heeft u eigenlijk de basisbetekenis al te pakken.

Veelvoorkomende voorvoegsels zijn: מ / ה / נ / א / ת / י

Veel voorkomende achtervoegsels zijn: / הָן / הֶם / כֶּן / כֵּם / נָה / נוּ / ה / ו / ד / י

ת / תִּי / תָם / תָן יִם

Andere deelwoordjes die veel aan de voorkant van een woord geplakt worden, zijn:

ה / מ / ב / כ / ל / ו (de/het, vanuit, in/bij, zoals, naar/voor, en)

Belangrijk om te onthouden: voor- en achtervoegsels maken het moeilijk om de wortel te vinden

1. Een voorbeeldje van voor- en achtervoegsels bij het woord מֶלֶךְ (koning):

הַמֶּלֶךְ (hàmèlèg) = de koning

We zien dat er een voorvoegsel aan de wortel vast is geplakt, namelijk de letter *hé*. Deze letter betekent 'de/het' (bepaald lidwoord). Als we de wortel willen vinden, dan moeten we het voorvoegsel *hé* wegknippen. We vinden dan de stam מֶלֶךְ (koning).

2. Een voorbeeldje van voor- en achtervoegsels bij het werkwoord יִמְלֹךְ (regeren):

יִמְלֹךְ (jiemloog) = hij zal regeren

We zien dat er een *jod* als voorvoegsel aan de wortel is geplakt. Deze *jod* zorgt ervoor dat het werkwoord een 'hij zal...' werkwoord wordt (3^e persoon enkelvoud toekomstige tijd). Als we deze *jod* wegknippen, dan houden we de stam מֶלֶךְ over. Dit betekende 'regeren'. Dus samen betekent het: 'hij zal regeren'.

Naast de voor- en achtervoegsels die aan het woord vastgeplakt worden, **vallen er soms ook letters van de wortel weg**. Dat maakt het nog lastiger om de juiste wortel te vinden. Enerzijds zullen we dus letters weg moeten strepen om de wortel te vinden. Anderzijds zullen we soms weggevalen letters op moeten sporen.

Er zijn sterke en zwakke stammen. De sterke stammen blijven altijd intact, wat je er verder ook aan vast plakt. De zwakke stammen verliezen soms letters, wanneer je er iets aan vast gaat plakken. De letters die wegvallen, zijn bijna altijd dezelfde letters. Het gaat om de volgende letters:

נ / ו / ה / י / א

Dit zijn de zwakke letters die vaak wegvallen, als er iets anders aan vastgeplakt wordt. Soms zijn deze letters dan nog terug te vinden in een verdubbeling van een andere letter. Daar komt dan een punt in te staan, die de verdubbeling aangeeft.

De bovenstaande letters zijn gemakkelijk te onthouden als je bedenkt dat de *jod*, *hé* en *waw* alle drie deel uitmaken van de Godsnaam (jhwé). En ook de *alef* staat symbool voor God Zelf. Dan hebben we als extra letter alleen nog de *nun* erbij.

Waarom de letters van de Godsnaam nu juist wegvallen? Misschien omdat God verborgen in de taal aanwezig is? Of omdat Hij niet te vangen is in een systeem? Wie weet...?

Een voorbeeldje van een weggevallen letter:

Het werkwoord הָלַךְ (haalag) betekent 'gaan' of 'wandelen'. De wortel bestaat uit de letters *hé*, *lamed*, *kaf*. Deze wortel willen we terugvinden, maar dat is lastig, want de *hé* is een zwakke letter, die nog wel eens wil wegvallen.

יֵלֵךְ (jeeleeg) = hij zal gaan

Ook hier zien we dat de *jod* aan het begin van het woord is vastgeplakt. Dit is een voorvoegsel en maakt geen deel uit van de wortel. Het maakt het werkwoord tot een 'hij zal...' werkwoord. Deze *jod* kunnen we dus wegstrepen.

Nu houden we nog twee letters over: de *lamed* en de *kaf*. Aangezien de meeste stammen drie letters hebben, is er hoogstwaarschijnlijk een letter weggevallen. In dit geval is de letter *hé* weggevallen. Dit is gebeurd, doordat de letter *jod* er aan vast was geplakt.

Als we de letter *hé* er weer voor zetten, hebben we de wortel gevonden: הָלַךְ (gaan).

Soms weet je niet welke letter er weggevallen is. Je kunt dan de letters één voor één nagaan, die vaak wegvallen, namelijk de ג / ו / ה / י / א. Als je deze ervoor zet, kun je het woord proberen te vinden in een woordenboek of woordenlijst. Na enig zoeken kom je dan het juiste woord tegen.

Het is even zoeken en speuren, maar hoe meer woorden je kent, hoe sneller en makkelijker het zal gaan.